

Dann ass gesot ginn: Wat geschitt alles an deenen Haiser? Also mëttlerweil gétt an deenen Haiser eng ganz Partie Saachen ugebueden an dat zum Beispill och iwwert d'Revalidatioun, wou et och virun allem ëm Leit geet, déi en traumatéisch Erlefnis haten oder déi operéiert goufen, a mir wëssen, datt haut d'Leit net méi laang an de Klinik kënne gehale ginn. Et ass fir déi eeler Leit och meeschtens net gutt, wa se ze vill laang do gehale ginn, well dat Personal, wat do ass, sech méi intensiv muss këmmen ëm déi akut Krank, esou datt et wichteg ass, datt ee méiglechst séier erauskënnt, oder weinst den Infektiounsgeforen, déi do sinn, datt een also erëm a säi gewinnte Milieu zrëckkënnt, mä datt dann awer och do mat engem geschafft gétt an datt een och do dat Personal disponibel huet wat da mat engem erëm léiert goen, wann ech zum Beispill gefall war, oder wann ech e Schlag kritt hat fir erëm léieren ze schwätzen. Dat alles ass jo awer wichteg an dat fällt ënnert déi Revalidatioun.

A ganz ville vun deenen Haiser sinn och Vakanzebetter, an déi sinn och ëmmer méi néideg well mer och gesinn, datt déi Leit, déi elo an der Fleegeversécherung dra sinn, ganz laang doheem vun hire Familljen en charge geholl ginn. An d'Madame Delvaux hat zu Recht gesot, heiansdo sinn déi 65 Joer al, wou d'Elteren haut an den Haiser dra sinn. Da kann ee sech virstellen, datt déi net méi onbedéngt ëmmer amstand sinn duerzhalen, an dofir ass et wichteg, datt een och Vakanzebetter huet, an datt déi dann och eng kéier am Joer oder och zweemol am Joer kënnen entlaascht gi vun deenen Aarbechten an och doduerjer méi laang amstand bleiwe fir sech och doheem ëm hir Leit ze këmmen.

Mir hunn och am Familljeministère de Seniorentelefon. Dat ass de 478-6000 wou d'Leit sech kënnen informéieren an och hir Familljen, wou se sech och kënne beschwéieren, wa mol an engem Haus iergendeppes net esou gelaf ass oder och bei engem Service wéi dat hätt solle sinn. Well ech denken dat gétt et iwwerall an dofir ass et och wichteg, datt ee sech iergendwouhi ka wenden, wou ee sech kann och wende wann een Urgencen huet, wou Leit kënne gehollef kréien, déi vläicht selwer keng Plaz fannen an esou virun, oder och Tëscheleisungen, déi organiséiert ginn, oder och déi Admissiounen virbereeden.

Stierfbegleedung hu mer och elo an enger ganzer Rei vun deenen Haiser. Da wäerte mer d'Palliativmedezin aféieren, well mer och festgestallt hunn, net nëmmen hei zu Lëtzebuerg, well eis Recherche an deene Saachen ass jo net esou schrecklech grouss, mä mer wëssen aus dem Ausland, datt besonnesch och dement Leit am Alter méi schlecht versuergt ginn.

Eng éisträichesch Doktesch huet gesot, datt Leit, déi dement sinn, wa se zum Beispill eng Héft brieden, een Drëttel nëmme vun deem Morphinum kréien, deen aner Leit kréien, déi hire Geescht beieenen hunn, also déi awer grad esou vill wéi hunn, mä awer just méi schlecht versuergt ginn. An do ass et wéi gesot och wichteg, datt ee Konzept awer am Laangzäitberäich mécht, well dat si jo Leit, déi net onbedéngt esou wéi am anere palliative Beräich vun engem Dag zum anere stierwen, mä ganz dacks méi laang do leien, wou se also mussen en charge geholl ginn. Formatioun muss och gemaach gi fir d'Mataarbechterinnen an d'Mataarbechter aus deenen Haiser, Palliativéquipen déi bestinn, fir kënnen duerch d'Haus ze goen, oder awer och Palliativstationen an den Haiser selwer.

Ganz vill ass haut de Mëtteg hei vun de Leit gesot ginn iwwert d'Personal. Ech wëll och do soen, an all déi Haiser an all déi Servicer längst net méi kënnte fonctionéiere wa mer net kënnen op déi

auslännesch Mataarbechterinnen a Mataarbechter zielen, déi awer och zur Konditioun gesat kréien, datt se musse Lëtzebuergesch schwätzen, well mer besonnesch wëssen, datt déi Generatioun, déi am Krich an d'Schoul gaangen ass, d'Geleëenheet net hat fir Franséisch ze schwätzen. Virun allem kënnt och dobäi wann d'Leit bis an e gewëssenen Alter kommen an och nach dement Leit, datt se dat dann och net méi beherrschen.

Fir mech ass et wichteg, datt een éischstens Personal huet wat eng gutt Basisformatioun huet, an ech froe mech ob mer an Zukunft net méi mussen insistéiere fir eng Spezialisatioun ze kréien, wann ee bis Infirmier oder Infirmière ass, fir eben och eng Spezialisatioun an der Gerontologie ze maachen, well et eng Wëssenschaft ass, déi esou vill changéiert huet an deene leschte Joren, datt dat wichteg ass. Mä jiddefalls muss och ëmmer erëm Formation continue gemaach ginn, Supervisioun muss gemaach ginn, well een och weess, datt déi Leit awer méi séier riskéieren an de Burnout ze kommen, well se awer ze dinn hu mat Leit, déi ëmmer méi fleegebedürfteg ginn, a Leit, déi ëmmer méi schwach ginn an zum Schluss stierwen. Dat ass eppes fir deen Eenzelne wat och schwéier ze erdroen ass, a wa mer net wëllen hunn, datt se fréizäiteg aus dem Beruff erausginn, brauch een also wéi gesot esougutt d'Formation continue wéi och d'Supervisioun.

Ech sinn och frou, datt mer hei zu Lëtzebuerg zesumme mat der Madame Hennicot op der Universitéit e Master an der Gerontologie agouert hunn, wou eben och Leit, déi Kaderpositiounen do hunn, sech doranner kënne spezialiséieren. Iwwert den Accueil gérontologique hu mer virun engem Mount ongeféier hei dat Gesetz gestëmmt wat eis wéi gesot eben d'Méiglechkeet gétt, eng kéier ze participéiere bei dem Pensiounspräis an der Héicht vun deene 75.000 aler Lëtzebuerger Frang, mä virun allem wou mer och kënnen dat, wat mer elo grad gesot hunn, festleeë wat dorënner fällt.

Wichteg si selbstverständlech och d'Aides a Soins à domicile, déi iwwerhaupt eréischt richteg organisiert gi sinn an zum Droe koumen duerch d'Fleegeversécherung, mä wou et awer och drëm geet, dat och virun auszebauen. Zum Beispill ass an der Schwäiz gesi ginn, datt vill eeler Leit duerch Depressioun oder duerch Demenz vergiessen eppes akafen ze goen. Déi hunn eng Aktioun gegrënnt „volle Kühlschränke“, wou si fir d'Leit akafe ginn, well se soss riskéieren eben ze erhéieren oder zum Deel ze erhéieren, well se einfach iwwerhaupt näischt doheem hunn. Wa se dann op eemol géifen drun denken, da gi se de Frigidaire opmaachen, jo, dann ass näischt dran, da kann ee selbstverständlech och näischt iessen.

Hei ass och geschwat ginn iwwert de Logement encadré. Ech muss soen, datt mer eng Partie, ech weess jo elo net wéi Äert Konzept do an Däitschland ausgesäit oder a Brandenburg, mä jiddefalls zu Lëtzebuerg hu mer eng Rei vun esou Projeten, déi ewell zënter enger Rei vu Jore bestinn. Ech denken zum Beispill u Walfer wou esou altengerecht Wunnenge sinn, an dann op där anerer Säit un d'Madame Stein, déi zu Schëffleng zënter Joren amgaangen ass dorunner ze schaffen. Zu Elwen wäerte mer esou eppes maache wou d'Leit erakommen a wou se kënnen entweder ee Schlofzëmmer oder zwee Schlofzëmmer kréien, wéi eben déi Gebaier do konzipéiert sinn, an och kënnen do bleiwen a mat deene Servicer, déi vu baussen erakommen, oder och mat Personal wat do ass awer och richteg nogekuckt ginn.

Mir haten heiansdo esou Situatiounen, do huet dat geheescht Logement encadré an dann ass gesot ginn, ma da gi mer enger Infir-

mière, déi hei am Haus schafft, am Haus e Quartier an da kann déi no de Leit kucken goen. Mä d'Infirmière ass am Dag fort schaffe gaangen an da war awer keen do. Also wann een dat mécht, da muss een dat selbstverständlech richteg maachen, a wéi gesot dat geet haut alles vill besser wéi dat fréier gaangen ass, well eben déi Servicer och vun Hëllef Doheem, vun de Soins an den Aides à domicile vill besser ausgebaut sinn.

Dat wou mer haut och nach Bedarf hunn a wou et och wichteg ass, an an eenzelne vun deene Projeten ass dat och dran, dat sinn déi Kurzzeitopenthalter. Dat ass op eemol, an dat wësse mer alleguerter wéi et geet, vun engem Dag zum aneren heescht et: Elo ass meng Mamm gestuerwen a si huet mäi Papp versuergt, oder ëmgekéiert, a wat maache mer dann elo? Elo muss si awer direkt, well elo geet dat net méi, elo ass déi eleng doheem, elo muss mer awer kucken, datt eppes do geschitt. Dofir fanne mer et och wichteg, datt een eben och Plazen huet wou een an enger Iwwergankszäit kann dohinner kommen.

Den honorabelen Här Wohlfart hat gefrot wéi et mam Saint-Louis wier. Ech kann lech dorop keng Äntwert ginn, Här Wohlfart. Mir hu gesi hei bei deenen zwee Projeten an der Stad, déi zwou Kliniken, déi ginn allen zwou ratzekal ofgerappt, well mer festgestallt hunn, datt dat 30% manner kascht wéi wa mer an déi Haiser investéiert hätten. Dobäi ass d'Klinik Sacré-Coeur jo wahrhafteg keng schrecklech al gewiescht, mä fir einfach ze gesinn, datt dat awer eppes ass wou een net mir näischt dir näischt ka soen: Elo maache mer doraus an Altersheim, well och keng Sanitäranlagen an all deenen Zëmmeren oder an all eenzel Zëmmer sinn. Dat féiert dann dozou, datt dat dann awer en enorme Coût géing kréien an awer nach ëmmer net richteg funktiounsfäeg wär, esou datt ech mengen, datt dat sech net onbedéngt do eengt.

Beim Bau vu Wolz ass et esou, datt elo de Kommodo-Inkommodo eraus ass. Dee muss 30 Deeg do hänken an duerno muss een da kucken. Ech denken, mir si jo net hei, fir datt mer nëmme wëllen nach probéieren e Grondsteen ze leeën, fir datt mer nach eng kéier virun de Wahlen an d'Zeitung kommen. Mir wäerte kucken, wann déi Genehmigungen alleguerten do sinn, datt dat da wahrscheinlech am Hierscht ass an datt mer dann och domadder virukommen.

D'Madame Durdu hat gefrot wéi laang datt dat ongeféier géing daueren. Dat hänkt natierlech ëmmer e bësselchen dovunner of. Bei deenen do zwou Kliniken, déi emol mussen fir d'éischt ofgerappt ginn, dauert et natierlech e bësselche méi laang wéi wann Der kënnt op e fräien Terrain baue goen, mä am Regelfall sinn awer déi Bauzäiten tëschent dräi a véier Joer, wa mir bis fäerdeg geplangt hunn, an ech ginn lech do och total Recht, datt mer vill ze vill laang Zäit brauchen. Elo geet et nach hei, an deenen heite Projete vill méi séier wéi an deenen, déi mer bauen iwwer Bâtiments publics wéi Wolz, wou mer dann elo geschwënn eelef Joer amgaange sinn, a wa mer domadder fäerdeg sinn, wäerte mer 15 Joer do um Triiwele sinn. De Buergermeeschter Müller ass ewell laang dout, de Minister Johnny Lahure ass ewell laang dout, a vun deene Leit, déi hätte sollen do erakommen, ass iwwerhaupt net méi ze schwätzen.

Also et ass wierklech eppes wou een awer sech emol seriö och Froen a Gedanken muss maachen, och hei an der Chamber, ob een net awer eng Rei vu Prozedure misst kucken e bësselchen ze

vereinfachen an net ëmmer nëmme kucken ze goe wou elo nach vläicht een ee kann uschäissen a wou elo nach een eng Kontroll kënnt dozwëscheschalten, wat alles dozou féiert, datt et nach vill méi laang dauert.

Zum Schluss wëll ech vläicht just e Wuert soen iwwert déi reliéis Träger. Éischstens muss ee gesinn, datt mer d'Terrainen gratis zur Verfügung gestallt kréien, dat hu mer och net soss iwwerall. Och d'Gemege sinn net ëmmer esou generéis fir engem déi fir näischt ze ginn. Da muss een alt frou si wann een déi huet. Dobäi participéiere se zu engem groussen Deel och bei de Konstruktiounen selwer a si hunn och selbstverständlech d'Obligatioun, datt se jidderee mussen ophuelen, egal wéi deem Eenzelne seng Iwwerzeegung ass, an datt och ee wéi deen anere muss behandelt ginn.

Ech ka vläicht zum Schluss, Här President, eng Anekdot erzielen, well ech jo aus deem Geschäft do komm sinn. Viru laanger Zäit eng kéier, deemools hu mer nach an den Zëmmer Wäwaasserdëppercher gehat, an d'Madame Dagmar Reuter-Angelsberg weess sech bestëmmt nach drun ze erënneren, an dann owes ass d'Schwëster de Leit dann d'Wäwaasser droe gaangen. Da mussen heiansdo d'Wäwaasserdëppercher gebotzt ginn. An do war dann ee Mann, deen hat sech just schrecklech opgereegt iwwert d'Schwësteren an iwwer Gott an d'Welt, an zoufälleg kouw duerno dunn eent, dat ass d'Wäwaassersdëppche siche komm fir et ze botzen, an do hat de Mann geschellt. Dunn hat hie gesot: „Elo grad hat ech hei esou eng politesch Diskussioun an du kouw eng Joffer mer d'Wäwaassersdëppche sichen. Elo bréngt mer dat awer direkt zrëck!“

Fir ze weisen, mä dat ass, wéi gesot, 20 Joer hier. Haut wier dat vläicht aneschtens, mä ech mengen net, dass haut an deenen Haiser nach esou vill Schwësteren dra sinn, dass d'Gefor grouss wär, dass se géingen d'Leit domadder belästegen. An ech denken och, dass de Respekt grouss genuch ass, och vis-à-vis vun deenen eelere Leit, dass do een, deen domadder näischt am Sënn huet, net domadder belästegt gétt op deene Plazen. An dass op där anerer Plaz et jo awer selbstverständlech eng ganz Partie och öffentlech a Gemengenhaiser gétt.

Ech wëll soen, dass eleng am Beräich vu SERVIR, dem Établissement public, och 14 verschidden Haiser bestinn, iwwert d'Land verstreet, esou dass een, deen dat wierklech guer net kënnt verdroen, dann och d'Méiglechkeet hätt, fir op eng aner Plaz ze goen.

Ech géif jiddefalls der Chamber villmools merci soen, dass se déi véier wichteg Projeten hei stëmmt, an hoffen, dass dat dann elo alles an där Vitesse och virugeet, dass mer net nëmmen ukomme mat bauen, mä dass déi Leit, déi do robber waarden, och kënne méiglechst séier ënnerdaach kommen.

Merci villmools.

Plusieurs voix.- Très bien.

M. le Président.- D'Diskussion ass elo ofgeschloss. Mir kommen zur Lecture vun den Artikelen vun deene véier Projets de loi a stëmme een nom aneren of.

5. 5189 - Projet de loi autorisant la participation de l'État à la construction d'un centre de services intégrés de soins pour seniors à Ettelbruck (suite)

Mir fänken dann u mat dem Projet 5189 iwwert dat Haus vun Ettelbréck.

Lecture du texte du projet de loi (par M. Jean Spautz)

D'Artikelen 1 bis 4 si gelies an ugeholl.

Dir Dammen an Dir Hären, mir stëmme elo iwwert de Projet 5189 of.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

Déi derfir si stëmme mat Jo, déi dergéint si mat Neen oder si ent-hale sech.

De Projet de loi ass ugeholl mat 52 Jo-Stëmme a 5 Abstentiounen.

Ont voté oui: Mme Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mme Marie-Josée Frank, MM. Marcel Glesener, Jean-Marie Halsdorf, Norbert Hupert, Nico Loes, Laurent Mosar, Mme Ferny Nicklaus-Faber, MM. Patrick Santer, Marcel Sauber, Marco Schank, Jean Spautz, Mme Nelly Stein, MM. Théo Stendebach, Nicolas Strotz, Fred Sunnen (par M. Marco Schank) et Claude Wiseler;

Mme Simone Beissel, MM. Jeannot Belling, Xavier Bettel, Niki Bettendorf, Emile Calmes, Mme Agny Durdu, MM. Gusty Graas, Paul Helming (par M. Jeannot Belling), Alexandre Krieps, Claude Meisch, Mme Maggy Nagel, MM. Jean-Paul Rippinger, Marco Schroell et John Schummer;

MM. Jean Asselborn (par M. Jeannot Krecké), Alex Bodry (par M. Mars Di Bartolomeo), Mme Mady Delvaux-Stehres, M. Mars Di Bartolomeo, Mme Lydie Err (par M. Ben Fayot), MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein, Jeannot Krecké, Lucien Lux (par Mme Mady Delvaux-Stehres), Mme Lydia Mutsch, MM. Jos Scheuer, Georges Wohlfart et Marc Zanussi;

MM. Jean Colombero, Gast Gibéryen, Fernand Greisen (par M. Aly Jaerling), Jacques-Yves Henckes, Aly Jaerling, Jean-Pierre Koepf et Robert Mehlen.

Se sont abstenus: MM. François Bausch, Camille Gira (par Mme Dagmar Reuter-Angelsberg), Jean Huss, Mmes Dagmar Reuter-Angelsberg et Renée Wagener.

Gétt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

6. 5218 - Projet de loi autorisant la participation de l'État à la construction d'un centre intégré pour personnes âgées à Grevenmacher (suite)

Da komme mer zur Lecture vum Projet de loi 5218, dat ass de Centre intégré vu Gréiwemaacher.

Lecture du texte du projet de loi (par M. Jean Spautz)

D'Artikelen 1 bis 5 si gelies an ugeholl.

Mir stëmme elo of iwwert dat neit Heim zu Gréiwemaacher, de Projet 5218.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

Déi derfir si stëmme mat Jo, déi dergéint si mat Neen oder si ent-hale sech.

De Projet de loi ass eestëmmeg ugeholl mat 58 Jo-Stëmme.

Ont voté oui: Mme Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mme Marie-Josée Frank, MM. Marcel Glesener, Jean-Marie Halsdorf, Norbert Hupert, Nico Loes, Laurent Mosar, Mme Ferny Nicklaus-Faber, MM. Patrick Santer, Marcel Sauber, Marco Schank, Jean Spautz, Mme Nelly Stein, MM. Théo Stendebach, Nicolas Strotz, Fred Sunnen (par M. Laurent Mosar), Lucien Weiler (par M. Nicolas Strotz) et Claude Wiseler;